

lani prav ničesar, pač pa si dovoljuje neke citirati sv. Tomaža Akvinskega, ki mu je pa ravnotako neznan kakor mu je neznan marsikaj drugega. Višek vsega je seveda štajerska narodna stranka, o kateri se kot priloga h knjigi ponatiskuje celo program. O velikih državnopravnih problemih jugoslovanstva, ki se tudi Slovencev zelo tičejo, Furlani ne ve več povedati kot eno, dve strani splošnih fraz in se za zgodovinski politični razvoj narodnostnega vprašanja v slovenski politiki komaj kaj briga. Pač pa posvečuje samo po-

lemiki zoper Orle več nego vsem drugim problemom slovenskega strankarskega življenja, kar dovolj označuje veliko omejenost njegovega stališča. Če se tako šušmarstvo primeroma tako obširno oceni, je to le zavoljotega, da se pribije nedopustnost take vrste političnega izobraževanja slovenskega ljudstva, saj imamo celo od nasprotne strani o tem predmetu že jako informativno, zadosti objektivno in z resničnim umevanjem spisano delce (dr. Lončarjevo).

F. T.

TO IN ONO.

Še nekaj opomb o prevodih. V zadnjem »Dom in Svetu« je dal R. Gradovin nekaj nasvetov, kaj naj bi se pri nas predvsem prevajalo. Bodi mi dovoljenih k tistim nasvetom še nekaj pripomb! — Naše književne razmere niso take, da bi se mogli pri prevajanju ozirati le na »elito«, n. pr. le na umetnike, ki naj bi se ob umetninah drugih narodov učili in izpopolnjevali. Celó, če pravimo, da prevajamo za inteligenco, je obseg še vedno preozek: knjižarji morajo skoraj vedno računati s širšimi sloji, če naj pokrivajo stroške. Odtod sledi, da se ne moremo in ne smemo ozirati pri prevodih le na »formalno-umetniško« plat, ampak na celotno estetično vrednost in — naj bo to isto ali ne — na splošno kulturni in še zlasti etični vpliv prevodov. Zlasti mi katoličani, ki nam je krščanska kultura in krščanska nravnost našega ljudstva eden prvih idealov, moramo to odločno poudarjati. En prevod več ali manj, to končno ni odločilno, odločilno pa je, kako bodo ti prevodi kulturno in nravno vplivali na ljudstvo. — Učiteljica krščanske nravnosti je pa nam Cerkev. In Cerkev je skrb tudi književnosti. Zato morajo biti katoličanu kakor v drugih stvareh tako tudi v tej pravci navodila Cerkve. Cerkev nam je dala neka splošna navodila, kakšnih knjig naj ne beremo, nekatere knjige pa je še izrecno zaznamenovala, da bi jih katoličani kar kratkomalo pustili (razen če jih mora kdo radi kakega posebnega vzroka študirati, za kar mu Cerkev že da dovoljenje). In prav na to se je R. Gradovin premalo oziral. Med drugimi deli priporoča knjige, ki jih je Cerkev za splošnost izrecno prepovedala. Take knjige so: Viktor Hugo, Notre-Dame de Paris; Flaubert, Madame Bovary; Zola. Morda bo dobro, če navedem iz »Indeksa« še druge romanopisce, katerih dela je Cerkev izrecno prepovedala. Te so: Balzac (vse romane), Fleury Jules (Champfleury, vse romane), Sand George (vse romane), Dumas oče in sin (vse romane), Sue Eugène (vse romane), Zola Emil (vse romane). Splošno je pa prepovedala »obscenna« dela. — Mislimo, da ne bo na kvar umetnosti, našemu ljudstvu pa le v prid, ako se ravnamo po teh navodilih Cerkve. Cerkev nam ne nalaga dolžnosti iz »kaprice«, marveč le, ker ve, da zahteva to naš živi interes. Rajši manj užitka, pa bodi tisti čist užitek zares lepe umetnosti!

Dr. A. U.

Predstava Drabosnjakove pasionske igre l. 1911. V spisu »Nekaj črtic o slovenskih pasionskih igrah na Koroškem« v 1. številki lanskega »Dom in Sveta« trdim po poročilu rojaka iz Štebna pri Bekštanju, da se je maloška ali bekštanjška igralska družba razšla

in da so prodali večinoma vse kostume in gledališko opravo. To pa ni res. Spis je bil že v Ljubljani sprejet za »Dom in Svet«, ko je »Mir« vabil k predstavi Kristusovega trpljenja v Štebnu pri Bekštanju. Igro so predstavljali l. 1911. na cvetno nedeljo, na velikonočni ponedeljek ter na belo nedeljo. Vodi jo še sedaj g. Ivan Graber, p. d. Kramarič, gostilničar in cerkveni slikar, ki je rojen l. 1845. Predstavljajo jo domači igralci, ki so večinoma člani požarne brambe. Pri tej priliki omenjam, da je g. I. Graber imel tudi dve božični igri, ki so ji na Spodnjem Koroškem igrali, kateri je hotel tudi v Štebnu predstavljati z domačimi igralci. Ker pa mu nobena ni ugajala, je spisal sam po »Ben-Hurju« novo božično igro, ki so jo štebenski igralci pred nekaterimi leti predstavljali na več krajih in ki je ljudem prav ugajala. (Poročilo Graberjevo.) Lep kraj je — Šteben pri Bekštanju. Leži ob železniški progi, ki vodi iz Področčice v Beljak in ki veže karavanško in tursko železnico. V bližini je slikovito Baško jezero s prijaznim otokom. V dnu se zrcalijo razdrapane Karavanke, sivi Dobrač in vsa rajska okolica. Ker je v bližini Beljak, bijejo tukaj hud naroden boj. Vroča tla! Tukaj je deloval v šestdesetih, sedemdesetih letih učitelj F. Wigle, Ziljan, ki je pisal v »Učiteljskega Tovariša« lepe vzgojeslovne članke, ki je sodeloval pri Einspielerjevih »Stimmen aus Inner-österreich« ter pri celovškem »Slovencu«, katerega je urejeval duhovnik Božič. Bil je odbornik »Trdnjave«, političnega društva v Celovcu, deloval na političnem polju, postal tovarnar, a imel nesrečo. Nazadnje je postal zopet učitelj, a ne več na Koroškem, ampak na Dolenjskem. Njegovi potomci še živijo na Kranjskem. Lepo se ga spominja † Jože Vošnjak v »Spominih« II. zv. str. 110—111. Primerjaj tudi str. 138! A pustimo te zgodovinske reminiscence in se vrnimo k igri! — Bela nedelja 1911. Po blagoslovu se zbira ljudstvo na ograjenem prostoru, kjer stoji na oni strani Graberjeve gostilnice, čez cesto, med kmečko hišico in skednjem preprost, iz desk zbit oder. Celó kuliso ima — eno! Radovednega ljudstva se kar tare. Na cvetno nedeljo je prodal blagajničar vstopnic za 372 K, na velikonočni ponedeljek za 172 K, na belo nedeljo pa za 92 K. Vstopnina je majhna, za 60—80 vinarjev sedi v sprednjih vrstah, stojiš pa za 20 vinarjev, torej ceneje kakor v Oberammergau! — Predigra. Zastor se dvigne. Na oder stopi pastir, ki poje »pastirsko« — cerkveno pesem. Dobro grlo ima — kakor pravimo. Prvo kitico poje na desni strani odra, drugo na levi itd. — zadnjo pa na sredi. Po kostumu pa ni tak